

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/29/2023
Identifikačné číslo spisu:	9023200022
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:9023200022.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Mederovej a členiek senátu JUDr. Lenky Praženkovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobcu: MPV Družstvo, družstvo, so sídlom Werferova 1, Košice, IČO: 50 397 877, zastúpený JANČI & Partners s.r.o., so sídlom Belopotockého 2, Liptovský Mikuláš, IČO: 47 258 748, proti žalovanému: UNUM DRUŽSTVO, so sídlom Južná trieda 119, Košice, IČO: 50 341 341, zastúpený JUDr. Matúš Hrib, advokát so sídlom Tehelná 46, Bardejov, o zaplatenie 15 780,41 eura s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K2-33Cb/167/2020, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 25. januára 2023 č. k. 4Cob/150/2022-323, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobca m á proti žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 27. mája 2022 č. k. 33Cb/167/2020-239 v prvom výroku rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 15 780,41 eura s 5 % úrokom z omeškania ročne od 16. júla 2020 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v druhom výroku rozhodol o nároku žalobcu na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia sumy 15 780,41 eura s 5 % úrokom z omeškania ročne od 16. júla 2020 do zaplatenia a náhrady trov konania. Žalobca sa na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky (ďalej len „Zmluva o postúpení pohľadávky“) uzatvorenej s postupcami Ing. W. U., narodenou XX. L. XXXX, bytom L. X, M., Bc. T. Š., narodenou XX. O. XXXX, bytom G. XXX/XX, T. a U. P., narodeným X. O. XXXX, bytom B. X, M. (ďalej ako „postupcovia“) stal vlastníkom pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom Košice, katastrálnym odborom, na liste vlastníctva č.

XXXXX, pre k. ú. L. U., obec M. - L., okres M. C., pozemok na parcele registra „E“, parc. č. XXXX/XXX o výmere 1 221 m², druh pozemku: trvalý trávnatý porast (ďalej ako „pozemok“), ktorá bola v podielovom spoluvlastníctve postupcov do dňa zániku ich vlastníckeho práva, t. j. do 4. mája 2020. Žalovaný bol o postúpení pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia informovaný listom 6. júla 2020, a to v súlade s § 526 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), doručeným žalovanému 8. júla 2020. Žalovaný má na uvedenom pozemku umiestnené stavby vo svojom vlastníctve, ktoré nadobudol 21. decembra 2017. Postupcovia sa podielovými spoluvlastníkmi stali na základe osvedčenia o dedičstve 24D/675/2011, Dnot 219/11, Z 3922/12 - 1248/12 a ich podielové spoluvlastníctvo zaniklo 5. mája 2020 na základe rozhodnutia o povolení vkladu kúpnej zmluvy V - 3231/2020 z 5. mája 2020 - 736/2020. Žalobca pri výške bezdôvodného obohatenia vychádzal z porovnávacej metódy a z výmery pozemku prislúchajúcej k podielu postupcov 610,5 m², pričom si nárokoval náhradu za obdobie od 16. júla 2018 do 4. mája 2020.

1.2. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania konštatoval, že v konaní nebolo sporné, že vo vlastníctve žalovaného sú stavby so súpisným číslom XXXX, ktorých časť sa nachádza na pozemku parcele registra „E“ s parc. č. XXXX/XXX o celkovej výmere 1 221 m². Žalobca je od 5. mája 2020 spoluvlastníkom tohto pozemku v podiele 1/2. Žalobca v konaní preukázal, že je na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky majiteľom pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 16. júla 2018 do 4. mája 2020. Žalovaný v priebehu konania pred súdom prvej inštancie titul nadobudnutia pohľadávky žalobcom a samotnú Zmluvu o postúpení pohľadávky nespochybnil. Žalovaný v konaní namietal, že pozemok bol v minulosti vyvlastnený, čím spochybnil vlastnícke právo postupcov, keďže už právny predchodca postupcov prestal byť spoluvlastníkom sporného pozemku.

1.3. Postupcovia podľa súdu prvej inštancie na základe dedičského rozhodnutia po poručiťke U.É. P. ku dňu smrti poručiťky XX. D. XXXX nadobudli dedením sporný pozemok. Súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že údaj o vlastníckom práve postupcov bol evidovaný v katastri nehnuteľností, ktorého údaje sú hodnoverné, pokiaľ sa nepreukáže opak. Žalovaného v konaní zaťažovalo dôkazné bremeno ohľadom preukázania skutočnosti, že právnym predchodcom žalobcu nesvedčalo spoluvlastnícke právo k spornému pozemku. Povinnosť preukázať vyvlastnenie vyplýva výslovne aj z § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov.

1.4. Žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie predložil rozhodnutie Finančného odboru Okresného národného výboru v Košiciach zn. Fin. - 18190/59 zo 4. októbra 1961, z ktorého vyplynulo, že do vlastníctva československého štátu a správy Východoslovenských strojární n. p. v Košiciach prešla ku 7. októbru 1961 nehnuteľnosť zapísaná v pozemkovoknižnej vložke č. XXXX k. ú. M. parcela č. XXXX vo výmere 14 745 m². V konaní nevyplynulo zo žiadnych dôkazov, že by išlo o dobové označenie spornej parcely č. XXXX. Žalovaný predložil aj rozhodnutie Finančnej komisie ONV v Košiciach z 15. apríla 1961, z ktorého odvodzoval prechod vlastníctva k parcele č. XXXX na československý štát. Vyvlastnenie tejto parcely č. XXXX malo vyplývať aj z odpovede Okresného úradu Košice na žiadosť Ing. R. V., v ktorom správny orgán oznámil, že parcela č. XXXX z PKV XXXX prešla do vlastníctva štátu na základe rozhodnutia ONV Fin. č. 100/1959 z 15. apríla 1961. Z uvedeného rozhodnutia a listu ale podľa súdu prvej inštancie nebola zrejmalá výmera parcely č. XXXX, ktorej sa vyvlastnenie malo týkať. Výmera 14 677 m² vyplynula z Identifikácie parciel z 31. júla 2017 (ďalej len „Identifikácia parciel“), pričom podľa Okresného úradu Košice, katastrálny odbor, malo ísť o výmeru parcely č. XXXX, ktorá bola rozhodnutím Finančnej komisie ONV v Košiciach z 15. apríla 1961 prevedená do socialistického vlastníctva. Z toho istého dokumentu (Identifikácia parciel) podľa súdu prvej inštancie vyplynulo, že výmera parcely č. XXXX evidovanej v pozemkovoknižnej vložke XXXX bola 15 921 m². Preto súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že pokiaľ bola parcela č. XXXX prevedená do socialistického vlastníctva, nestalo sa tak v celej jej výmere. Z výkazu výmer ku geometrickému plánu, na ktorý odkazuje Okresný úrad Košice v Identifikácii parciel vyplynulo, že z pôvodnej parcely č. XXXX, PKV XXXX bola odčlenená parcela vo výmere 1 244 m², ktorá ostala vedená ako parcela č. XXXX a jej časť o výmere 14 677 m² bola novo evidovaná ako diel XX parcela č. XXX/X. Preto súd prvej inštancie dospel k záveru, že parcela evidovaná na liste

vlastníctva č. XXXXX ako pozemok KN E XXXX/XXX nebola vyvlastnená. Námietka žalovaného o vyvlastnení sporného pozemku preto neobstála.

1.5. Súd prvej inštancie nepripustil ďalšie dokazovanie navrhované žalovaným na pojednávaní 27. mája 2022, a to v súlade s § 153 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Návrh žalovaného vzhľadom na rozsiahlu prípravu pred pojednávaním a jednoznačne vytýčený smer procesnej obrany nepovažoval za podaný včas.

1.6. Žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie okrajovo namietal aj vydržanie. K uvedenému súd prvej inštancie uviedol, že žalovanému k vydržaniu chýbala dobromyseľnosť držby, ktorá by znamenala, že žalovaný mal sporný pozemok pokojne užívať v domnienke svojho vlastníctva, ktoré odvádza od konkrétneho právneho titulu. Vzhľadom na preukázanú skutkovú neistotu v otázke vyvlastnenia uvedená námietka vydržania žalovaného podľa súdu prvej inštancie nemohla obstať.

1.7. Žalovaný v konaní nerozporoval užívanie sporného pozemku bez právneho titulu, nerozporoval ani dobu, za ktorú bol žalobcom nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnený a ani rozsah, v ktorom sa mal žalovaný bezdôvodne obohatiť. Žalobca predložil v konaní nájomné zmluvy na nehnuteľnosti v rovnakom katastrálnom území, z ktorých pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal a odôvodnil aj koeficient zvýšenia, ktorý použil. Žalovaný proti výpočtu žalobcu nenamietal. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie žalobe vyhovel a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovanému.

2. Na základe odvolania podaného žalovaným Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. januára 2023 č. k. 4Cob/150/2022-323 vo výroku I. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a vo výroku II. priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu dostatočne zistil skutkový stav a dospel k správne právnemu záveru. Odvolací súd sa v zmysle § 387 ods. 2 CSP stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu poukázal.

2.2. Odvolací súd poukázal na § 151 CSP a uviedol, že žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie netvrdil a ani nepreukazoval, že žalobcom požadovaná výška bezdôvodného obohatenia nezodpovedá obvyklej výške nájomu porovnateľných nehnuteľností. Nemôžu postačovať len všeobecné tvrdenia o nedôvodnosti výšky bezdôvodného obohatenia, ale je nevyhnutné ich aj preukázať. Žalovaný preto výšku žalobcom požadovaného bezdôvodného obohatenia účinne nepoprel.

2.3. Žalovaný zároveň v konaní pred súdom prvej inštancie nenamietal Zmluvu o postúpení pohľadávky, pričom súd prvej inštancie správne vychádzal z oznámenia o postúpení pohľadávky, keďže relevantné oznámenie postupcov dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu legitimáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky.

2.4. Odvolací súd poukázal na skutočnosť zistenú súdom prvej inštancie, že z LV č. XXXXX vyplýva, že vlastnícke právo za rozhodné obdobie od 16. júla 2018 do 4. mája 2020 k pozemku s parc. č. XXXX/XXX o výmere 1221 m² v podiele 1 bolo evidované v prospech postupcov. Osoby, ktoré určitým tvrdením spochybňujú hodnoverné údaje katastra, sú povinné preukázať opak. Podľa dôvodovej správy k pôvodnému zneniu katastrálneho zákona z roku 1995 je vyvrátiť hodnovernosť možné právoplatným rozhodnutím kompetentného štátneho orgánu a na základe podnetu, ktorý katastrálny úrad po prešetrení uzná za oprávnený. Opak sa teda môže preukázať v nesporovom konaní rozhodnutím katastrálneho orgánu o oprave chyby v katastrálnom operáte podľa § 59 katastrálneho zákona alebo v sporovej veci rozhodnutím súdu o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti podľa § 137 písm. c) CSP.

2.5. Vyvlastňovacie rozhodnutia predložené žalovaným v konaní sú podľa odvolacieho súdu v rozpore s ďalšími listinnými dôkazmi, ktoré boli predložené v konaní, a to najmä s Kúpnu zmluvou z 22. decembra 1959, ktorou sa previedla iba časť pôvodného pozemku s parc. č. XXXX na nadobúdateľa

Pozemné stavby n. p., a to vo výmere 14 677 m². To, že predmetom vyvlastňovacieho konania mal byť iba výmer 14 677 m² vyplýva aj z Oznámenia podľa § 5 ods. 1 a § 13 vyhlášky č. 88/1959 ÚV, kde je uvedený tento rozsah užívania zo strany Pozemných stavieb n. p. a aj zo záznamu Pozemných stavieb n. p. z 28. decembra 1959. Uvedené potvrdzuje aj Geometrický plán 243-3601-101/84, ktorý bol podľa tvrdení žalovaného inventarizáciou majetku podniku Pozemné stavby n. p. V konaní nebol preukázaný žiaden iný titul, ktorý by preukazoval nadobudnutie sporného pozemku do vlastníctva VSS, n. p. tak, ako to v konaní tvrdil žalovaný. Odvolací súd sa stotožnil aj s argumentáciou žalobcu, že samotné vyvlastňovacie rozhodnutia boli vydané v rozpore s vtedy platnou ústavou, podľa ktorej obmedzenie vlastníctva a vyvlastnenie je možné vykonať iba na základe zákona (§ 9 ústavného zákona č. 150/1948 Zb. Ústava Československej republiky). Žalovaný zároveň v konaní podľa odvolacieho súdu nepredložil žiaden dôkaz, že sporný pozemok bol zaradený do privatizačného projektu VSS, n. p. a vlastníctvo k nemu nadobudli Východoslovenské strojárne a. s., IČO: 00 002 216. Z tohto dôvodu nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k spornému pozemku ani právny predchodca žalovaného, Ing. Pavol Berta - GBO, IČO: 33 591 105, ktorý nadobudol na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej so správcom konkurznej podstaty úpadcu Východoslovenské strojárne a.s. iba jednotlivé stavby evidované na LV č. XXXXX. Z tohto dôvodu nemohol byť ani dobromyseľný, že nadobudol aj sporný pozemok, ktorý nebol súčasťou predmetu prevodu a súčasťou konkurznej podstaty úpadcu, o čom bol správcom konkurznej podstaty úpadcu aj informovaný, čo potvrdil aj sám žalovaný. Podľa odvolacieho súdu je preto správny aj ten záver súdu prvej inštancie, že vlastnícke právo žalovanému, resp. jeho právnym predchodcom nesvedčil ani titulom vydržania z dôvodu absencie dobromyseľnosti.

2.6. Žalovaný v konaní neunesol dôkazné bremeno v tvrdeniach o chýbajúcom vlastníckom práve právnych predchodcov žalobcu. Žalobca naproti tomu podľa odvolacieho súdu riadne preukázal uplatnený nárok voči žalovanému, ktorého právny základ bol preukázaný existenciou spoluvlastníckeho práva postupcov k spornému pozemku evidovanému na LV č. XXXXX v rozhodnom období, čo vyplynulo z evidencie katastra nehnuteľností.

2.7. Odvolací súd sa stotožnil aj s postupom súdu prvej inštancie, ktorý v súlade so sudcovskou koncentráciou konania podľa § 153 CSP neprihliadal na návrhy na vykonanie dokazovania uplatnené až na pojednávaní 27. mája 2022.

2.8. Odvolací súd z uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a úspešnému žalobcovi v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, a to z dôvodov nesprávne obsadeného súdu v zmysle § 420 písm. e) CSP, nesprávneho procesného postupu odvolacieho súdu v zmysle § 420 písm. f) CSP a nesprávneho právneho posúdenia veci v spojení s dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolaciemu súdu navrhuje, aby rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Vo vzťahu k nesprávne obsadenému súdu dovolateľ uviedol, že ide o občianskoprávny spor, preto ho nemal rozhodovať obchodnoprávny senát. Uvedeným pochybením podľa žalovaného prišlo k naplneniu dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e) CSP.

3.2. Odvolací súd podľa dovolateľa odôvodnil svoje rozhodnutie zmätočne a nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy. Žalovaný svoju obranu v konaní založil na tom, že postupcovia neboli vlastníckmi sporného pozemku. Pokiaľ mal súd za to, že je potrebné osobitné konanie o vlastníckom práve, mal vec na takéto konanie vylúčiť. Podľa žalovaného je nesprávny ten záver, že pokiaľ žalovaný nepodal určovaciu žalobu, nemá jeho procesná obrana takú istú váhu, ako by mala v konaní o osobitnej žalobe.

3.3. Pokiaľ aj odvolací súd dospel k záveru, že vyvlastňovacie rozhodnutia nepreukázali vyvlastnenie celej výmery, nebolo podľa dovolateľa potrebné preukázať, že vyvlastnenie sa týkalo celej výmery, ale potrebné bolo preukázať, že sa týkalo výmery patriacej právnym predchodcom postupcov. Preukázateľne vyvlastnených bolo najmenej 14 677 m² z 15 921 m². Odvolací súd podľa dovolateľa

zároveň nezohľadnil, že k vyvlastneniu prišlo aj vo vzťahu k parcele č. XXXX, ktorá je susediaca parcela k parcele č. XXXX. K dedeniu malo prísť bezprostredne po vyvlastňovacích konaniach, preto podľa dovolateľa k zápisom vyvlastnenia už neprišlo. Súd taktiež nevyhodnotil priznanie náhrady v reštitučnom konaní. Žalovaný v konaní poukázal aj na rozhodnutia týkajúce sa rozsahu prevádzaného majetku pri privatizácii sp. zn. 4Cdo/88/1997 a 32Cdo/3813/2008 a rozhodnutia týkajúce sa formálnej a materiálnej publicity zápisov v katastri R 65/1972 a sp. zn. 4Cdo/196/2019. S rozhodnutiami, na ktoré žalovaný poukázal, sa súdy nevysporiadali.

3.4. Nesprávne právne posúdenie veci vidí dovolateľ v posudzovaní vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnostiam, ktoré bolo podľa žalovaného riadne a relevantne spochybnené. V konaní bolo preukázané, že k vyvlastneniu parciel v prospech VSS n. p. prišlo. Odvolací súd v odôvodnení v odseku 33. uviedol, že dedičom bola priznaná náhrada a nenavracia sa im vlastníctvo k parcele č. XXXX. Pokiaľ aj postupcovia mali nadobudnúť spoluvlastnícke podiely v roku 2012, o nehnuteľnosť sa nezaujímal. Nesprávne právne posúdenie spočíva v neprihliadnutí na rozhodnutie o vyvlastnení a na privatizáciu, na ktorých základe prišlo k zmenám vlastníckych vzťahov. Obrana žalovaného v konaní bola účinná, preukázaná a včasná. Žalovaný sa v konaní bránil aj námietkou vydržania, pričom poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4Cdo/88/1997.

4. Žalovaný doručil súdu v lehote na podanie dovolania aj doplnenie dovolania z 24. apríla 2023 s návrhom na odklad vykonateľnosti rozhodnutia. Odvolaciemu súdu v doplnení dovolania vyčíta argumentáciu neaktuálnou ústavou, keď v čase prijatia vyvlastňovacích rozhodnutí platila ústava s č. 100/1960. Dovolať poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/196/2019. Žalovaný tvrdí, že súdy nižšej inštancie mali v konaní požadovať od žalobcu, aby preukázal vlastnícke právo, súdy sa mali zároveň dôsledne vysporiadať s vyvlastnením a zväziť argumentáciu žalovaného o vydržaní vlastníckeho práva. Žalovaný sa nestotožňuje so zisteným skutkovým stavom.

4.1. Návrh na odklad vykonateľnosti žalovaný odôvodnil začatou exekúciou na vymoženie viac ako 20 000 eur a ďalšími obdobnými súdnymi konaniami, čo žalovanému spôsobuje náklady a znemožňuje vykonávať podnikateľskú činnosť.

5. K dovolaniu žalovaného a jeho doplneniu doručil súdu vyjadrenie žalobca. Dovolanie žalovaného je podľa žalobcu zmätočné. S tvrdeniami žalovaného sa už súd prvej inštancie a odvolací súd riadne vysporiadali. Vo vzťahu k nesprávnemu obsadeniu súdu žalobca poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky R 99/1999. Obchodnoprávny senát koná a uplatňuje rovnaké zásady a postupy ako občianskoprávny senát. Nesprávny procesný postup odvolacieho súdu nie je možné podľa žalobcu vidieť v tom, že žalovaným navrhnuté a aj vykonané dôkazy nesmerovali k preukázaniu ním tvrdených skutočností. Pokiaľ bol žalovaný toho názoru, že žaloba o určenie vlastníckeho práva bola spôsobilým prostriedkom na popretie práva žalobcu, mohol sám žalobu iniciovať. Žalovaný ale ani v tomto konaní nevedel preukázať vlastnícke právo, pričom žalobcovi svedčí zápis v katastri nehnuteľností. Naopak žalobca v konaní preukázal, že právny predchodca žalovaného nikdy nenadobudol vlastnícke právo k dotknutej nehnuteľnosti, tieto vôbec neboli predmetom kúpnej zmluvy, ktorou žalovaný (resp. jeho právny predchodca) nadobudol od správcu konkurznej podstaty VVS, a. s. stavby nachádzajúce sa na dotknutých pozemkoch. Súd nižšej inštancie sa dostatočne vysporiadali so všetkými tvrdeniami žalovaného. Vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci namietanému žalovaným žalobca uviedol, že žalovaný nevymedzil rozhodnutie dovolacieho súdu, od ktorého sa mal odvolací súd odkloniť. Žalobca poukázal na skutkové zistenia, podľa ktorých bol spoluvlastnícky podiel k vyvlastňovanému pozemku prevedený ešte pred vyvlastnením na základe kúpnej zmluvy, vyvlastnenie prebiehalo podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a vyhlášky č. 88/1959 Ú. V. a nie na základe zákona, a vyvlastnená mala byť len časť pôvodnej parcely, a nie celý pozemok. Nie je preto možné aplikovať závery rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. januára 2023 sp. zn. 7Cdo/41/2022.

5.1. K doplneniu dovolania žalobca uviedol, že odvolací súd v odôvodnení rozsudku poukazoval na to, že

samotné vládne nariadenie č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Ú. V. boli vydané v rozpore s ústavou, ktorá bola platná a účinná v čase ich vydania. Samotné vyvlastňovacie konania sa začalo na základe rozhodnutia MsNV v Košiciach z 24. júna 1959, teda v čase, kedy bola platná a účinná Ústava č. 150/1948 Zb. K tvrdenému vydržaniu žalobca poukázal na kúpnu zmluvu, na základe ktorej bol povolený vklad do katastra nehnuteľností pod číslom V - 15026/2017 a na základe ktorej žalovaný nadobudol len stavby bez pozemkov. Právny predchodca nebol vlastníkom pozemkov pod stavbami. Chýba tu na strane žalovaného domnelý nadobúdaci titul k pozemkom. Navrhovaný odklad vykonateľnosti nie je podľa žalobcu opodstatnený. Vedenie viacerých konaní proti žalovanému preukazuje užívanie cudzích pozemkov žalovaným.

5.2. Dovolaciemu súdu žalobca navrhuje dovolanie žalovaného zamietnuť.

6. Žalovaný doručil súdu vyjadrenie z 9. augusta 2023 k vyjadreniu žalobcu k dovolaniu. Žalovaný zotrval na dôvodoch svojho dovolania. Nie je podľa žalovaného správne na tom základe, že nebola vyvlastnená celá parcela 7876 , vyvodiť záver, že zvyšok parcely patril práve právnym predchodcom žalobcu.

7. K vyjadreniu žalovaného doručil súdu vyjadrenie z 26. septembra 2023 žalobca. Vyjadrenie žalovaného je podľa žalobcu zmätočné. Žalobca poukázal na skutočnosť, že otázka, či bol alebo nebol predmetný pozemok vyvlastnený alebo vydržaný, nie je otázkou právnou, ale otázkou skutkovou.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená advokátom v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť.

9. Dovolateľ tvrdí prípustnosť svojho dovolania podľa § 420 písm. e) a f) CSP, čo má zakladať aj dôvodnosť dovolania v súlade s § 431 ods. 1 CSP a nesprávne právne posúdenie veci v spojení s dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e) CSP

10. Podľa § 420 písm. e) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

11. Dovolacia námietka žalovaného spočíva v nesprávnom obsadení súdu, keď občianskoprávny spor bol rozhodovaný v obchodnoprávnej agende.

12. Najvyšší súd sa stotožňuje s dovolateľom v tej časti námietky, že v uvedenom prípade ide o občianskoprávny spor, kde nebol dôvod na to, aby vec bola na súdoch vedená v obchodnoprávnej agende. Skutočnosť, že vec bola na odvolacom súde vedená a rozhodovaná v súdnom registri „Cob“, je následkom toho, že vec bola aj v konaní pred súdom prvej inštancie vedená v obchodnoprávnom súdnom registri „Cb“. V súlade s Prílohou č. 1 oddielom III časťou Súdne registre odvolacej agendy písm. B. ods. 1. vyhlášky č. 543/2005 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení účinnom v čase nápadu veci na odvolací súd bola vec vedená na súde prvej inštancie v súdnom registri „Cb“ následne zapísaná na odvolacom súde do obchodnoprávneho súdneho registra „Cob“. Samotné zapísanie veci do súdneho registra „Cb“ na súde prvej inštancie vyplýva zo skutočnosti, že konanie je vedené medzi dvoma podnikateľmi, čo zrejme viedlo súd prvej inštancie k prvotnému zápisu veci do obchodnoprávnej agendy. Následne mal sudca, ktorému bola vec zapísaná, možnosť po posúdení postúpenej veci z upomínacieho konania v lehote 30 dní odo dňa zapísania do pôvodného súdneho registra u predsedu súdu namietat jej nesprávne zapísanie v súlade s § 152 ods. 9 vyhlášky č. 543/2005 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení účinnom v čase nápadu

veci na súd prvej inštancie. Po uplynutí 30 dní odo dňa zapísania veci do pôvodného súdneho registra sudca už nemal možnosť namietať zapísanie veci do nesprávne určeného súdneho registra a vec musel prejednať podľa pôvodného pridelenia. Samotná právna úprava tak ráta a umožňuje situáciu, kedy ku včasnej námietke nesprávneho zápisu nepríde a vec tak bude naďalej vedená v nesprávnom súdnom registri. Rovnakou možnosťou disponoval aj odvolací súd po predložení veci na rozhodnutie o odvolaní, pričom úprava zo Spravovacieho a kancelárskeho poriadku bola prevzatá v zhodnom znení aj do Rozvrhu práce Krajského súdu v Košiciach na rok 2022. Najvyšší súd len dodáva, že samotný záver o správnosti zápisu veci do súdneho registra bolo možné vzhľadom na povahu subjektov vystupujúcich na strane žalobcu a žalovaného (podnikateľov) vyhodnotiť až po naštudovaní predloženej veci, keďže až po oboznámení sa s predmetom sporu bolo možné ustáliť, či vec v súlade s § 261 ods. 1 v spojení s § 1 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov súvisí s ich podnikateľskou činnosťou. Uvedená situácia nie je ojedinelá a aj keď nie je želaná, právna úprava ju predpokladá a umožňuje, a to aj v záujme hospodárnosti a rýchlosti konania.

13. Aj keď posudzovaná vec nemala byť od počiatku vedená v obchodnoprávnej agende, uvedené nezakladá podľa najvyššieho súdu dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e) CSP. Najvyšší súd tu poukazuje už na vyššie poskytnuté odôvodnenie a ďalej aj na doterajšiu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu v tejto otázke.

14. Najvyšší súd v uznesení z 28. januára 1998 sp. zn. 4Cdo/1/1998 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/1999 pod R 99/1999 riešiac totožnú otázku uviedol, že tým, že obchodnú vec na súde vecne a miestne príslušnom prejednali a rozhodli sudcovia, ktorí podľa rozvrhu práce rozhodujú občianskoprávne spory, nebola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. a ani nerozhodoval súd nesprávne obsadený (§ 237 písm. g/ O. s. p.). Z rozdielnosti povahy prejednávanych občianskoprávných a obchodnoprávných vecí nevyplýva rozdielnosť procesných práv účastníkov a možností ich realizácie.

15. Dovolací súd sa uvedenou otázkou zaoberal aj v ďalších rozhodnutiach, a to napríklad v uznesení z 21. mája 2019 sp. zn. 5Obdo/21/2019, kde odkázal na už citované rozhodnutia R 99/1999 a zároveň dodal, že procesný postup súdu pri prejednávaní obchodných sporov je koncepčne upravený rovnako ako pri prejednávaní občianskoprávných sporov a tento postup upravujú tie isté ustanovenia Civilného sporového poriadku. K rovnakému záveru dospel najvyšší súd aj v uznesení z 25. septembra 2023 sp. zn. 4Cdo/264/2021.

16. Obsahom dovolacích námietok žalovaného napokon ani nie je námietka nesprávneho právneho posúdenia veci spočívajúca v aplikácii obchodnoprávných noriem na spor, kde taká aplikácia nebola na mieste. Žalovaný nenamietal konkrétny následok spočívajúci v opomenutí aplikácie alebo nesprávnej aplikácii či už procesných alebo hmotnoprávných noriem v dôsledku toho, že vec bola vedená v obchodnoprávnom súdnom registri.

17. Najvyšší súd nevidí dôvod sa od stabilizovaného právneho názoru dovolacieho súdu odkloniť, preto konštatuje, že dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e) CSP nezistil.

K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

18. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Námietky žalovaného týkajúce sa nesprávneho procesného postupu odvolacieho súdu napĺňajúceho dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP sa týkajú predovšetkým nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré je podľa dovolateľa zmätočné a neposkytuje odpovede na všetky podstatné otázky, ktoré v konaní vznikli a nesprávneho vyhodnotenia vykonaných dôkazov.

20. Nedostatočná kvalita súdneho rozhodnutia, ktorého odôvodnenie nezodpovedá procesným požiadavkám práva na spravodlivý proces, môže byť predmetom dovolacieho prieskumu v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP (m. m. IV. ÚS 154/2020, IV. ÚS 447/2020, I. ÚS 570/2020). Keď sa konajúci súd rozhodujúci o opravnom prostriedku sporovej strany nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou sporovej strany adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (m. m. III. ÚS 402/08, IV. ÚS 279/2018). Odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu je pritom potrebné posudzovať spoločne, pretože tvoria jeden celok (porovnaj II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

21. Najvyšší súd po dôkladnom oboznámení sa s dôvodmi rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie, konštatuje, že také procesné pochybenie súdu nezistil. Z rozhodnutia odvolacieho súdu jednoznačne vyplýva, prečo považoval nárok žalobcu uplatnený v tomto konaní za opodstatnený a odvolacie námietky žalovaného za nedôvodné.

22. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšej inštancie vyplýva, že zápis vlastníckeho práva k parcele č. XXXX/XXX o výmere 1 221 m² v rozhodnom období od 16. júla 2018 do 4. mája 2020 v podiele 1 svedčal postupcom, ktorí postúpili na žalobcu žalovanú pohľadávku. Zároveň z vykonaného dokazovania vyplynulo, že právny predchodca postupcov pred rokom 1959 disponoval vlastníckym právom k parcele č. XXXX z PKV XXXX, čo žalovaný ani nepopieral. V konaní bol zároveň vykonaný listinný dôkaz Osvedčenie o dedičstve sp. zn. 24D/675/2011, Dnot 219/2011 z 3. mája 2012, z ktorého vyplynulo nadobudnutie parcely č. XXXX o výmere 1244 m² v podiele 4/8 právny predchodcami žalobcu. Najvyšší súd preto nelogickosť v závere súdov nižšej inštancie o dôkaznom bremene spočívajúcom na žalovanom, ktorý v konaní tvrdil, že vlastnícke právo k spornému pozemku postupcom v rozhodnom čase nesvedčalo, nezistil.

23. Žalovaný sa v konaní primárne bránil námietkou, že uvedená parcela č. XXXX bola vyvlastnená, preto k nej vlastnícke právo nemohli v roku 2012 nadobudnúť ani postupcovia a následne sa bránil aj námietkou vydržania právnym predchodcom žalovaného. Najvyšší súd tu poukazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd v súlade s § 387 ods. 2 CSP stotožnil a poukázal naň. Z dôkazu Rozhodnutie Finančnej komisie ONV v Košiciach z 15. apríla 1961 a ani z listu Okresného úradu Košice z 11. decembra 2020 nebola podľa súdu prvej inštancie zrejma výmera parcely č. XXXX, ktorá mala byť predmetom vyvlastnenia. Výmera 14 677 m², ktorá mala byť predmetom vyvlastnenia vyplynula z Identifikácie parciel z 31. júla 2017. Súd prvej inštancie a zhodne aj odvolací súd preto dospeli k záveru, že pokiaľ aj mala byť parcela č. XXXX predmetom vyvlastnenia, nemohlo ísť o celú výmeru parcely č. XXXX celkovo vo výmere 15 921 m², ale malo ísť len o časť výmery tejto parcely v rozsahu 14 677 m². Uvedené potvrdilo aj Rozhodnutie Okresného úradu Košice z 30. novembra 2021 o priznaní práva na náhradu sp. zn. OU-KE-PLO-2021/001158-374.

24. Pokiaľ sa žalovaný v dovolaní snaží spochybniť tú skutočnosť, ako mohli súdy nižšej inštancie ustáliť, že práve tá časť parcely č. XXXX, ktorá nemohla byť podľa súdov vyvlastnená, je tá časť parcely, ku ktorej vlastnícke právo prináležalo postupcom, najvyšší súd poukazuje na zistené výmery spornej parcely, kde po odpočítaní od pôvodnej výmery 15 921 m² tvrdenej vyvlastnenej výmery 14 677 m² zostala právnenému predchodcovi postupcov parcela o výmere 1244 m², čo zodpovedá práve výmere pozemku, ktorý bol podľa Osvedčenia o dedičstve sp. zn. 24D/675/2011, Dnot 219/2011 z 3. mája 2012 predmetom dedenia. Zároveň z Identifikácie parciel z 31. júla 2017 vyplynulo, že z pôvodnej parcely č. XXXX bola odčlenená parcela vo výmere 1 244 m², ktorá zostala vedená ako parcela č. XXXX a časť vo výmere 14 677 m² bola evidovaná ako diel 11 parcela č. 372/1. Preto pokiaľ sa ďalej uvádzalo označenie parcely č. XXXX je zrejmé, že išlo práve o túto parcelu, ktorá vyvlastnením nemala byť dotknutá. Odpovede na uvedenú otázku tak žalovaný dostal už v odôvodnení rozhodnutia súdov nižšej inštancie.

25. Už uvedený záver súdov nižšej inštancie by postačoval pre konštatovanie, že žalovaný nepreukázal, že postupcom, resp. im právnym predchodcom, nesvedčalo vlastnícke právo k spornému pozemku. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí následne doplnil, že samotné vyvlastňovacie rozhodnutia, ktoré boli vydané podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Ú. V., neboli vydané v súlade s vtedy platnou Ústavou. Uvedené dôvody považuje najvyšší súd za doplňujúce a nepovažuje za potrebné sa nimi osobitne v dovolacom konaní zaoberať, keďže nemajú potenciál zmeniť záver o tom, či predmetom žalovaným tvrdeného vyvlastnenia mal byť aj sporný pozemok.

26. Vo vzťahu k nezohľadneniu priznania náhrady v reštitučnom konaní najvyšší súd poukazuje na odsek 33. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, kde súd prvej inštancie uviedol, že z Rozhodnutia Okresného úradu Košice, pozemkový a lesný odbor z 30. novembra 2021 sp. zn. OU-KE-PLO-2021/001158-374 vyplýva, že dedičom po Ing. L. P. bola priznaná náhrada podľa § 6 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, a to konkrétne za časť PKV XXXX parc. č. XXXX výmera 458 m², ktorá bola z PKV odpísaná bez uvedenia listiny, ktorá by takýto postup oprávňovala. Pritom parcela XXXX mala predtým výmeru 16 379 m², z ktorej po odpočítaní 458 m² zostala výmera 15 921 m², teda výmera parcely č. XXXX, ktorá sa zhoduje s výmerou uvádzanou na listinných dôkazoch, ktoré boli v tomto konaní vykonané. Časť výmery 458 m², za ktorú bola priznaná náhrada, preto nemá žiaden význam pre rozhodnutie tejto veci.

27. Dovolateľ ďalej poukázal na viaceré rozhodnutia, s ktorými sa podľa žalovaného odvolací súd nevysporiadal. Najvyšší súd konštatuje, že rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/88/1997, 4Cdo/196/2019 a R 65/1972 a závery v nich prijaté nemajú súvis s tu posudzovanou vecou, keď otázkou podstatnou v tomto konaní bola otázka skutková, na ktorú závery uvedených rozhodnutí nemajú žiaden vplyv. Žalovaný totiž v konaní nepreukázal, že by sporný pozemok bol predmetom vyvlastnenia a následnej privatizácie.

28. Vo vzťahu k namietanému vydržaniu najvyšší súd poukazuje na odpovede poskytnuté odvolacím súdom v odseku 51. a 52. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu a na odpovede poskytnuté súdom prvej inštancie v odseku 56. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Uvedené odôvodnenie je podľa dovolacieho súdu logické, postačujúce a dovolací súd v ňom žiadnu zrejmu nesprávnosť neidentifikoval.

29. Najvyšší súd z uvedených dôvodov konštatuje, že nezistil ani naplnenie dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

30. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

31. Podľa § 432 ods. 2 CSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

32. Z obsahu dovolania žalovaného aj pri snahe o autentické porozumenie dovolateľovej argumentácie najvyšší súd nevedel identifikovať nesprávne právne posúdenie veci, ktorého vymedzenie by zodpovedalo § 432 ods. 2 CSP. Argumentácia žalovaného obsiahnutá v časti dovolania označenom odklon od rozhodovacej praxe nešpecifikuje v čom má spočívať ním namietané nesprávne riešenie právnej otázky odvolacím súdom. Z obsahu dovolania vyplýva všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu a najmä so zisteným skutkovým stavom.

33. Sám dovolateľ tu uvádza, že sudy mali za preukázané, že k vyvlastneniu parciel v prospech VSS n. p. prišlo, čo ale nezodpovedá skutkovému stavu zistenému odvolacím súdom (ktorým je dovolací súd v zmysle § 442 CSP viazaný), keď sudy nižšej inštancie jednoznačne ustálili, že predmetom vyvlastnenia

sporný pozemok nebol. Predmetom dovolania uplatneného pre nesprávne právne posúdenie veci nemôže byť namietanie nesprávnych skutkových zistení. Žalovaný v dovolaní uvádza, že bolo potrebné skúmať aj nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, s čím sa ale zrozumiteľne a dostatočne odvolací súd vysporiadal.

34. Dovolateľ nenamieta nesprávnu aplikáciu konkrétnej právnej normy, jej nesprávny výklad alebo opomenutie. Dovolací súd zároveň nemôže na úkor druhej sporovej strany dotvárať argumentáciu dovolateľa tak, aby spĺňala zákonom vymedzené náležitosti. Všeobecné zhrnutie doterajšej skutkovej argumentácie v konaní nezodpovedá dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci

35. Najvyšší súd preto konštatuje, že žalovaný nevymedzil dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci v súlade s § 432 ods. 2 CSP. Všeobecná nespokojnosť žalovaného s rozhodnutím veci a namietanie skutkových zistení, prípadne popieranie zisteného skutkového stavu pri vymedzení dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci nemôže založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

36. Vzhľadom na vyššie prijaté závery o neprípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e) a f) CSP a o nevymedzení dovolacieho dôvodu v súlade s § 432 ods. 2 CSP, najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

37. Najvyšší súd nezistil ani splnenie predpokladov na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia a nebol povinný o tom vydať osobitné rozhodnutie (m. m. uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2022 sp. zn. IV. ÚS 578/2022 a z 26. októbra 2022 sp. zn. II. ÚS 483/2022).

38. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

39. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.